

“Perspectieven positief rendement energieopwekking voor grootverbruikers”

Samenvatting

"Goed boeren in kleinschalig landschap" is een project gericht op het uitwerken en toepassen van vragen afkomstig uit de praktijk van Noordoost-Twente, die een relatie hebben met landbouw, economie en landschap. Individuen en organisaties vanuit landbouw, natuur en landschap kunnen praktijkvragen indienen. Vanuit de LTO Noord-afdeling Tubbergen is een praktijkvraag ingediend naar de perspectieven van een positief rendement op energieopwekking bij grootverbruikers.

Grootverbruikers hebben een elektriciteitsaansluiting van meer dan 3 x 80 Ampère volgens de Elektriciteitswet en fiscaal gezien een stroomverbruik van meer dan 50.000 kWh per jaar. Over het algemeen kan gezegd worden dat de intensieve sectoren (varkenshouderij, pluimveehouderij en kalverhouderij) en akkerbouwers met veel opslagcapaciteit 'grootverbruikers' zijn.

Omdat grootverbruikers meer energie afnemen, en daarvoor relatief minder hoeven te betalen, hebben zij moeite om rendement te halen uit energieopwekkers zoals zonnepanelen. De kostprijs per kWh is voor hen veel lager dan voor een gemiddeld bedrijf. Hierdoor is het investeren in bijvoorbeeld zonnepanelen niet of veel minder rendabel voor grootverbruikers.

Met deze deskstudie wil "Goed boeren in kleinschalig landschap" inzicht krijgen in welke toepassingsmogelijkheden van duurzame energie wel interessant kunnen zijn voor grootverbruikers. Er is gebruik gemaakt van bestaande literatuur over dit onderwerp en deskundigen zijn geraadpleegd om deze praktijkvraag te beantwoorden.

Wetgeving en fiscaal beleid grootverbruikers

Energie is op veel boerenbedrijven een kostenpost. De energieprijs steeg afgelopen jaren. Daardoor wordt het belangrijker voor grootverbruikers om energiezuiniger te produceren en de energiekosten in de hand te houden. Besparen op energie zal de eerste actie zijn binnen het bedrijf. Grootverbruikers vallen in een andere staffel (50.001 kWh-10 miljoen kWh) van energiebelasting dan klein- en middenverbruikers. In Nederland is de situatie hoe meer je gebruikt, hoe minder je betaalt. Volgens de Regulerende Energie Belasting (REB) staffel van 2013 betalen zij € 0,0113 exclusief BTW.

De energiebelasting stijgt jaarlijks en in 2013 was de energieprijs € 0,0009 excl. BTW hoger dan in 2008. Een kleinverbruiker hoeft alleen energiebelasting te betalen over het positieve verschil tussen verbruik en teruglevering, terwijl de grootverbruiker energiebelasting betaalt over de geleverde elektriciteit ongeacht wat er aan duurzame elektriciteit wordt teruggeleverd. Kleinverbruikers mogen salderen. Grootverbruikers moeten hun tarieven en voorwaarden zelf onderhandelen met de energieleverancier.

Investeren in energieopwekking door grootverbruikers

Veel agrarische ondernemers hebben de mogelijkheid om energie te produceren. Zon, wind, mest en aardwarmte zijn mogelijke energiebronnen. Investeringsmogelijkheden in energieproductie of in energiebesparing zijn vaak fors en het rendement varieert sterk, afhankelijk van wat bij de ondernemer en zijn bedrijf past. Onderstaand staan verschillende investeringsmogelijkheden van duurzame energie voor grootverbruikers. Het gaat hierbij om vormen van energieopwekking die economisch het meeste perspectief hebben voor grootverbruikers volgens gesprekken met deskundigen en literatuuronderzoek. Welke vorm van energieopwekking voor een specifiek bedrijf nu het meeste perspectief heeft, is maatwerk en afhankelijk van wat bij de ondernemer en zijn bedrijf past.

Investeringsmogelijkheden voor grootverbruikers

- **Zonnepanelen**

De financiële haalbaarheid van zonnepanelen is vaak onderwerp van discussie en ook uit deze deskstudie blijken deskundigen en literatuuronderzoek elkaar tegen te spreken over het economisch perspectief van zonnepanelen voor grootverbruikers. Prijzen van zonnepanelen zijn de afgelopen jaren gedaald zijn. Deskundigen schatten in dat zonnepanelen daardoor op termijn voor een grotere groep agrarische ondernemers (waaronder grootverbruikers) interessant worden.

- **Mestvergisting**

Uit het project “Boer en Klimaat” blijkt dat voor de meeste veehouders een investering in een dure en grote co-vergister niet rendabel is. Bovendien is de prijs van co-producten flink gestegen. Daarom groeit de interesse voor kleinschalige mestvergisting op boerderijschaal: een ontwikkeling met toekomstperspectief. Mestvergisting is op dit moment nog te duur.

- **Verbranding van biomassa**

Het verbranden van biomassa is misschien wel de oudste manier om aan energie te komen. Hout, houtsnippers en houtpellets (houtbrokjes) kunnen verbrand worden, maar ook stro, riet en pluimveemest, al vragen die drie wel een aparte installatie. In de praktijk worden op intensieve veehouderijbedrijven nagenoeg alleen kachels gebruikt die hout kunnen verbranden voor verwarming van gebouwen of de productie van warm water. Het gebruik van stro, Miscanthus e.d. wordt alleen in grotere installaties op bedrijven soms toegepast. Een Nederlandse pluimveehouder heeft zijn bedrijfsgegevens beschikbaar gesteld voor het berekenen van economische haalbaarheid van een houtketel. Conclusie volgens de tool die ontwikkeld is in het project “Boer en klimaat” is dat een houtketel hem jaarlijks € 19.096,- aan netto besparingen zou kunnen opleveren.

- **Warmtepomp**

Warmtepompen, eventueel gecombineerd met energieopslag, zijn een veel toegepaste optie voor verwarming en eventueel koeling van gebouwen. De investering is vaak hoger dan in een conventionele verwarmingsunit, maar de jaarlijkse gebruikskosten kunnen lager zijn door een lager energiegebruik, omdat een groot deel van de warmte gratis verkregen wordt uit producten, bodem of tijdelijk opgeslagen zonne-energie. Vooral voor verwarming van gebouwen, welke over het gehele jaar heen een warmtevraag hebben met een lage watertemperatuur, is de inzet van dergelijke systemen doorgaans economisch goed mogelijk. Warmtepompen worden zowel op varkens- als op pluimveehouderijbedrijven ingezet.

- **Vergassing**

Vergassing van biomassa gebeurt in Nederland weinig. Op boerderijniveau is de techniek mogelijk interessant voor pluimveemest. De pluimveehouder die in vergassing wil investeren zal moeten pionieren. Op dit moment is het technisch nog niet mogelijk om pluimveemest te vergassen, omdat het percentage zand en/of gruis te hoog is. Houtverbranding voor verwarming van stallen of een warmtepomp liggen voorlopig meer voor de hand dan vergassing. Vergassing kan in de toekomst ook onder bepaalde voorwaarden rendabel worden.

- **Windmolenparken**

Alles wordt nu volgens gebiedsontwikkeling in windmolenparken geplaatst. Investeren in windmolenparken is niet specifiek interessant voor grootverbruikers (veelal varkenshouderij, pluimveehouderij en kalverhouderij), maar voor agrarische ondernemers uit alle sectoren.

Subsidies en fiscale mogelijkheden duurzame energie

Investeren in vormen van duurzame energie is voor agrarische ondernemers vaak niet rendabel zonder subsidies of fiscale voordelen. De toepassing van duurzame energiesystemen op agrarische bedrijven worden gestimuleerd door zowel subsidie (SDE+) en provinciale bijdragen als door fiscale voordelen (energie-investeringsaftrek, milieu-investeringsaftrek, willekeurige afschrijving voor milieu-investeringen, kleinschaligheidsinvesteringaftrek en regeling groenprojecten).